

GUILLAUME
MUSSO

MÂINE

Traducere din limba franceză de
Liliana Urian

EDITURA ALLFA

Prima parte

Hazardul întâlnirilor

Prima zi

1

În mijlocul fantomelor

„Nu ești cel pe care îl vezi în oglindă. Ești cel care strălucește în ochii celorlalți.“

Tarun J. Tejpal

Universitatea Harvard

Cambridge

19 decembrie 2011

Amfiteatrul gema de lume, dar nu se auzea niciun zgomot.

Acele de pe cadranul de bronz al bătrânului orologiu arătau ora 14.55. Cursul de filosofie ținut de Matthew Shapiro se apropia de sfârșit.

Așezată în primul rând, Erika Stewart, o tânără de douăzeci și doi de ani, își măsura profesorul din priviri cu insistență. De o oră încerca fără succes să-i capteze atenția, sorbindu-i cuvintele și dând din cap la fiecare dintre remarcile sale. În ciuda indiferenței de care se loveau inițiativele fetei, profesorul exercita asupra ei o fascinație tot mai mare pe zi ce trecea.

Trăsăturile tinerești, părul tuns scurt și barba de o zi îi dădeau un șarm incontestabil care stârnea multă emoție printre

studente. Cu blugii lui prespălați, cu cizmele din piele cu aspect patinat și puloverul pe gât, Matthew semăna mai degrabă cu un student masterand decât cu unii dintre colegii săi scorțoși și sobri pe care îi întâlneai prin campus. Dar forța lui de seducție stătea nu atât în chipul frumos, cât mai ales în talentul de orator.

Matthew Shapiro era unul dintre cei mai populari profesori din campus. De cinci ani de când predă la Cambridge, prelegerile sale atrăgeau în fiecare an noi studenți. În semestrul acela peste opt sute de studenți se înscriuseră la cursul lui, pe care îl ținea acum în cel mai mare amfiteatru din Sever Hall.

FILOSOFIA ESTE INUTILĂ DACĂ NU ALUNGĂ SUFERINȚA SPIRITULUI.

Scrisă citeț pe tablă, afirmația lui Epicur constituia coloana vertebrală a materiei predate de Matthew.

Cursurile lui de filosofie erau astfel gândite încât să fie accesibile. Toate argumentările pe care le făcea aveau legătură cu realitatea. Shapiro începea fiecare prelegere plecând de la cotidianul studenților săi, de la problemele concrete cu care se confruntau: frica de a nu pica un examen, destrămarea unei relații, tirania privirii celorlalți, motivele pentru care își aleseră o anumită specializare... Odată pusă această problemă, profesorul îi convoca pe Platon, Seneca, Nietzsche sau Schopenhauer. Și grație prezentării sale pline de însuflețire, aceste mari figuri dădeau impresia că părăsesc pentru un timp

manualele universitare pentru a deveni familiare și accesibile, niște prieteni capabili să dea sfaturi utile și încurajatoare.

Cu inteligență și umor, Matthew integra totodată în cursul său o mare parte din cultura populară. Filme, cântece, benzi desenate, totul constituia un bun pretext de a filosofa. Până și seriilele de televiziune își găseau locul în prelegerile lui. Celebrul doctor House ilustra argumentul experimental, naufragații din *Lost* ofereau o reflecție asupra contractului social, în timp ce publicitarii din *Mad Men* deschideau o ușă spre studiul evoluției relației dintre bărbați și femei.

Dacă acea filosofie pragmatică făcuse din el un „star“ al campusului, ea stârnise totodată și multă gelozie și iritare din partea colegilor care considerau cursul său superficial. Din fericire, reușita la examene și la concursuri a studenților lui Matthew fusese până în prezent în favoarea lui.

Un grup de studenți chiar îi filmase prelegerile și le pusese pe YouTube. Inițiativa atrăsese atenția unui jurnalist de la *Boston Globe*, care scrisese un articol despre ele. După preluarea articolului în *New York Times*, lui Shapiro i se solicitase să scrie un soi de „antimanual“ de filosofie. Deși cartea se vânduse bine, tânărul profesor nu se lăsase îmbătat de acel început de notorietate și rămăsese la catedră, de unde putea să își îndrume cel mai bine studenții. Numai că povestea aceea frumoasă luase o întorsătură tragică. În iarna care trecuse, Matthew Shapiro își pierduse soția într-un accident de mașină. O dispariție neașteptată și brutală, care îl debusolase. Deși continua să-și țină cursul, profesorul captivant și pasionat își mai pierduse din entuziasm.

Erika miși ochii pentru a-l studia mai bine. De când avu-
sese loc tragedia, ceva se năruise în Matthew. Trăsăturile i se
înăspriseră, privirea își pierduse înflăcărea; totuși doliul și
suferința îi dădeau o aură melancolică și tenebroasă, care îl
făcea și mai irezistibil în ochii tinerei.

Studenta plecă ochii și se lăsă purtată de vocea gravă și
fermă ce răsuna în amfiteatru. O voce care își mai pierduse
din charismă, dar continua să fie plăcută. Razele soarelui pă-
trundeau prin ferestre, încălzind încăperea mare și orbindu-i
pe cei așezați la mijlocul rândurilor. Erika se simțea bine, le-
gănată de timbrul liniștitor al vocii profesorului.

Dar acea clipă de grație nu dură prea mult. Soneria care
anunța sfârșitul cursului o făcu să tresară. Își strânse lucruri-
le fără să se grăbească, apoi așteptă ca sala să se golească pen-
tru a se apropia timid de Shapiro.

— Ce faci aici, Erika? se miră Matthew văzând-o. Tu ai
urmat modulul ăsta anul trecut. Nu mai trebuie să asști la
cursul meu.

— Am venit din cauza afirmației lui Helen Rowland pe
care o citați adesea.

Matthew se încruntă în semn de nedumerire.

— „Nebuniile pe care le regretăm cel mai mult sunt ace-
lea pe care nu le-am comis când am avut ocazia.“

Apoi fata își luă inima în dinți și continuă:

— Ca să nu am regrete, aș vrea să comit o nebunie. Sâmbă-
ta viitoare e ziua mea de naștere și aș vrea... Aș vrea să vă
invit la cină.

Matthew făcu ochii mari și încercă imediat să-și aducă
studenta cu picioarele pe pământ:

— Ești o fată inteligentă, Erika, deci știi foarte bine că există cel puțin o sută de motive pentru care o să-ți refuz invitația.

— Dar v-ar plăcea, nu-i așa?

— Nu insista, te rog! o întrerupse el.

Erika simți că îi ia fața foc de rușine. Bolborosi câteva scuze, după care părăsi amfiteatrul.

Matthew își luă paltonul pe el oftând, își înnodă fularul la gât și ieși la rândul său în campus.

*

Cu întinsele lui peluze și cu impozantele clădiri din cărămidă brună pe frontoanele cărora tronau devize latinești, Harvardul avea distincția și atemporalitatea universităților britanice.

De cum ajunse afară, Matthew își rulă o țigară, o aprinse, apoi părăsi repede Sever Hall. Cu geanta pe umăr, traversă Yardul, o suprafață mare, acoperită cu gazon, din care se desprindeau o mulțime de alei labirintice care șerpuiau pe mai mulți kilometri, ducând spre sălile de curs, bibliotecă, muzee și cămine studențești.

Parcul era scaldat într-o frumoasă lumină de toamnă. De zece zile, temperatura deosebit de ridicată pentru acel anotimp și soarele abundent le ofereau locuitorilor din New England o vară indiană pe cât de tardivă, pe atât de plăcută.

— Domnule Shapiro! Prindeți!

Matthew întoarse capul spre vocea care îl striga. O minge de fotbal american venea înspre el. O prinse la limită și i-o aruncă imediat înapoi fundașului care o ceruse.

Cu laptopurile deschise pe genunchi, studenții ocupaseră toate băncile din Yard. De pe peluză se auzeau râsete și conversațiile erau în toi. Acolo, mai mult decât în altă parte, naționalitățile se amestecau armonios, iar amalgamul cultural era perceput ca o bogăție. Bordo și gri, cele două culori reprezentative ale celebrei universități, erau afișate cu mândrie pe geaci, hanorace și genți sport: la Harvard, spiritul de apartenență la comunitate era mai presus de toate diferențele.

Matthew trase din țigară trecând prin fața monumentalei clădiri cu arhitectură georgiană Massachusetts Hall, care adăpostea atât birourile direcțiunii, cât și căminele studenților din anul întâi. Stând în picioare pe scări, domnișoara Moore, asistenta rectorului, îi aruncă o privire furioasă, urmată de o muștrare („Domnule Shapiro, de câte ori trebuie să vă mai spun că fumatul în campus este interzis...”) și de o predică despre efectele nocive ale fumatului.

Cu privirea fixă și o figură impasibilă, Matthew n-o băgă în seamă. Pentru o clipă, fu tentat să-i răspundă că moartea era într-adevăr cea mai mică dintre grijile lui, dar se răzgândi și părăsi incinta universității pe poarta uriașă care dădea în Harvard Square.

*

Zumzăind ca un stup, scuarul era în realitate o piață mare înconjurată de magazine, librării, restaurante mici și cafenele

cu terase, unde studenții și profesorii puneau țara la cale sau își pregăteau cursurile. Matthew se scotoci în buzunar ca să scoată cartela de metrou. Tocmai se angajase pe trecerea de pietoni pentru a ajunge în stația de pe linia roșie – care ducea în centrul Bostonului în mai puțin de un sfert de oră –, când un vechi Chevrolet Camaro zgomotos apăru la colțul dintre Massachusetts Avenue și Peabody Street. Tânărul profesor tresări și se dădu înapoi ca să nu fie călcat de automobilul roșu-aprins care se opri în dreptul lui scrâșnind din pneuri.

Geamul din față coborî, dând la iveală claua de păr roșcat a lui April Fergusson, colocatară a lui de când îi murise soția.

— Bună, frumosule, te las undeva?

Bâzâitul motorului de opt cilindri era strident în acea enclavă verde în care nu vedeai decât biciclete și vehicule hibride.

— Prefer să mă întorc acasă cu transportul în comun, o refuză el. Tu conduci ca într-un joc video.

— Haide, nu mai fi așa fricos! Conduc foarte bine, doar știi!

— Nu insista. Fiica mea și-a pierdut deja mama. N-aș vrea să fie orfană de ambii părinți la patru ani și jumătate.

— Of, ajunge! Nu mai exagera! Haide, fricosule, grăbește-te! Nu vezi că blochez circulația?

Presat de claxoane, Matthew oftă resemnat și se urcă în Chevrolet.

Abia își prinsese centura că, în ciuda tuturor regulilor de circulație, mașina efectuează o întoarcere periculoasă și o porni în trombă spre nord.

— Bostonul e în partea cealaltă! protestă el agățându-se de portieră.

— Fac doar un mic ocol prin Belmont. E la zece minute de-aici. Și nu te îngrijora pentru Emily. I-am cerut bonei să mai stea o oră în plus.

— Fără ca măcar să-mi spui? Te avertizez că...

Tânăra făcu o manevră rapidă sărind două trepte de viteză, apoi călcă brusc pe pedala de accelerație, tăindu-i vorba lui Matthew. După câteva minute, se întoarse spre el și îi întinse o mapă cartonată plină cu desene.

— Închipuie-ți că s-ar putea să am un client pentru stampana lui Utamaro, zise ea.

April avea o galerie de artă în South End, specializată în artă erotică. Avea un adevărat talent de a găsi piese necunoscute și de a le vinde apoi pe sume frumoșele.

Matthew dădu la o parte elasticul mapei și descoperi o învelitoare din șifon pur care proteja stampana japoneză. Era o *shunga*¹ datând de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, care reprezenta o curtezană și pe unul dintre clienții ei în timpul unui act sexual pe cât de senzual, pe atât de acrobatic. Îndrăzneala scenei era atenuată de grația trăsăturilor și de bogăția motivelor de pe țesături. Fața gheișei era de o finețe și de o delicatețe fascinante. N-ar fi fost de mirare ca tipul acela de gravură să-i fi influențat pe Klimt și pe Picasso.

— Ești sigură că vrei să te desparți de ea?

— Am primit o ofertă pe care n-o pot refuza, zise ea imitând vocea lui Marlon Brando din *Nașul*.

¹ Gravură japoneză erotică (n.a.).